

Borgholms kommun
Box 52
38721 Borgholm

Elektronisk delgivning

Angående ansökan om att ta bort stenmur och dike på fastigheten Borgholm 8:63 och Borgholm 11:1, Borgholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att inte ge er dispens från biotopskyddsbestämmelserna för odlingsröset samt delar av stenmuren och diket inom planområdet. Beslutet innebär att ni inte får ta bort stenmur och dike längst den gulmarkerade sträckan enligt bifogad beslutskarta (figur 1).

Länsstyrelsen beslutar att ge er dispens från biotopskyddsbestämmelserna för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att ni får ta bort stenmur och dike längst den rödmarkerade sträckan enligt bifogad beslutskarta (figur 1).

Länsstyrelsen förbjuder vattenverksamhet för de delar av diket som inte omfattas av biotopskyddsdispens. Länsstyrelsen har inga synpunkter om vattenverksamhet för resterande delar av diket där dispens har givits.

Följande villkor gäller för denna dispens:

Stenmur

1. Rivningsarbetet av stenmuren får endast ske under den varma säsongen (1 maj – 15 oktober), så att inte fridlysta grod- och kräldjur som eventuellt övervintrar i stenmuren riskerar att skadas.
2. Innan arbetet påbörjas ska kontroll ske av om stenskvätta och andra fågelarter häckar i eller inom 50 m från den aktuella delen

av stenmuren. Om så är fallet får arbetet inte ske under perioden april-juni.

3. En öppning i stenmur samt igenläggning/borttagning av dike om max 6 m får, om behovet kvarstår, göras inom planerad parkmark väster om planlagd gata för anläggning av svackdike samt mindre passage för gående (se figur 1).
4. Stenar som tas bort ska som kompensationsåtgärd läggas upp som rösen/mur i solbelyst, öppet läge inom planerat parkområde. Alternativt kan stenarna nyttjas till att restaurera nedrasade delar av kvarvarande stenmur. Restaurering av stenmur får endast ske under den varma säsongen (1 maj – 15 oktober) och så att stenmuren och dess natur- och kulturvärden inte riskerar att skadas. Stenar som ska användas för kompensationsåtgärder får inte heller läggas på kvarvarande dike. Området intill nya rösen/mur ska skötas så att ingen igenväxning sker i minst fem år.
5. Stenar som ska användas för kompensationsåtgärder ska först skakas rena från jord och andra massor.
6. Som kompensationsåtgärd ska de kvarvarande biotopskyddade objekten röjas fria från igenväxningsvegetation.

Dike

7. Åtgärder i berörda diket får inte utföras under tiden april-juni då både vuxna och larver av grodor och salamandrar kan uppehålla sig i vattnet.
8. Verksamheten/åtgärden ska utföras vid låg vattenföring i diket och under så torra förhållanden som möjligt.

Allmänt

9. Stenmurar, odlingsrösen och diken som är kvar inom planområdet ska skyddas med en planbestämmelse på plankartan.
10. Redogörelse som visar att den dispensbeviljade åtgärden har utförts i enlighet med i beslutet angivna villkor, samt att angivna kompensationsåtgärder har utförts, ska lämnas in till länsstyrelsen senast sex månader efter att arbetet har slutförts. I

redogörelsen ska även foton på utfört arbete ingå. Hänvisa till dnr 521-3326-21.

11. Inga upplag eller schaktmassor får förekomma i området efter arbetets slutförande. Allt överblivet material ska omhändertas på lämpligt sätt. Sten och annat avfall som uppkommer får inte placeras så att områdets natur- och kulturvärden skadas.
12. Ni ansvarar för att samtliga entreprenörer som ska utföra arbetet får ta del av och följer detta beslut, samt att de vet vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas.
13. Arbetet ska påbörjas inom två år och avslutas inom fem år från detta besluts datum, annars upphör dispensen att gälla. Därefter krävs en förnyad dispens, varvid ärendet måste prövas på nytt med hänsyn till de omständigheter som då kan råda.
14. Dispensen gäller endast om detaljplanen för planområdet Borgholm 8:63, m.fl. vinner laga kraft.

Berörd lagstiftning:

- 7 kap. 11 § miljöbalken
- 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- 11 kap. 9a § miljöbalken
- Förordning om vattenverksamhet
- 16 kap. 9 § miljöbalken

Beskrivning av ärendet

Ni har 7 april 2021 kommit in med en skrivelse till länsstyrelsen där ni ansöker om dispens för att ta bort 375 m dike och stenmur som löper parallellt med varandra på ovanstående fastighet. Skälet för denna åtgärd är för ny detaljplan Borgholm 8:63, m.fl. som innebär möjlighet för verksamheter och företag att etablera sig och utvecklas i närheten av Borgholms tätort.

Länsstyrelsen begärde komplettering den 6 oktober och 29 oktober 2021. Kompletteringen kom in till länsstyrelsen den 19 oktober respektive 23 november 2021. Ett skype-möte har även hållits 18 november 2021 för att diskutera begärda kompletteringar.

I samband med hantering av ärendet konstaterades en skyddsvärd ek med en diameter på 1 m längst i öster i anslutning till dike och stenmur. Eken står inom planerad parkmark och Borgholms kommunen har i inkomna kompletteringar angett att eken kommer att bevaras och skyddas genom planbestämmelser samt att ingen byggnation eller annan påverkan på marken kommer ske inom 15 gånger stamdiametern.

Utöver skyddsvärda träd omfattas området av riksintresse för rörligt friluftsliv och riksintresse för kulturmiljövården. I anslutning till de biotopskyddade objekten i väster ligger även betesmark som omfattas av naturvårdsplan slottsalvaret, klass högsta naturvärde samt bevarandeprogram för odlingslandskapet.

Gällande vattenverksamheten har Borgholms kommun beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Något yttrande har inte inkommit inom angiven tid.

Sökanden har kommit in med prövningsavgiften.

Motivering

Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och att den biologiska mångfalden bevaras (1 kap. 1 § miljöbalken). Alla som tänker utföra en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att åtgärden medför skada eller olägenhet för miljön. När du tror att en åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för miljön ska försiktighetsmått tas (2 kap 3 § miljöbalken).

Stenmurar, odlingsrösen och diken utgör livsmiljöer (biotoper) för hotade djur- eller växtarter och är därför särskilt skyddsvärda. De är därför generellt skyddade som biotopskyddsområde. Detta framgår av 7 kap. 11 § miljöbalken och 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Åtgärder som kan skada naturmiljön får inte utföras inom dessa biotopskyddsområden. Enligt länsstyrelsens uppfattning omfattas platsen av bestämmelserna om biotopskydd enligt ovan. Länsstyrelsen kan med stöd av 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. medge undantag från skyddet om särskilda skäl finns.

Enligt 7 kap. 26 § miljöbalken får en dispens ges endast om det är förenligt med förbudets syfte.

I inkomna kompletteringar har Borgholms kommun ansett att nedrasade delar av stenmuren inte uppfyller definitionen för stenmur och därmed inte omfattas av biotopskyddet. Men enligt Naturvårdsverkets beskrivning och vägledning för biotopen stenmur i jordbruksmark, ska delvis hoprasade stenmurar där stenarna ligger i en linje, men på ett oordnat sätt, och där det mellan vissa stenar och block finns buskar och mindre träd i normalfallet också omfattas av definitionen. Länsstyrelsen bedömer därmed att hela sträckan ska definieras som stenmur och omfattas av de generella biotopskyddsbestämmelserna.

Kommunen har visat att delar av stenmuren och diket som bland annat hindrar planerad dagvattenhantering inom planområdet samt genomskär planlagd gata behöver tas bort för att möjliggöra genomförandet av detaljplanen. Den planlagda gatan är en förutsättning för att ge tillgång till södra planområdet. Därtill behövs en dagvattendamm samt svackdiken för att på ett miljömässigt sätt kunna ta hand om vatten som rinner av från hårdgjorda ytor inom planområdet. Dagvattendammens placering inom parkmark är baserad på att det är en naturlig lågpunkt i området dit vattnet kommer att rinna. Länsstyrelsen beslutar att exploatering av området utgör ett särskilt skäl för att ta bort berörda delar av de skyddade biotoperna. Det är ett väsentligt samhällsintresse då det innebär möjlighet för verksamheter och företag att etablera sig och utvecklas i närheten av Borgholms tätort vilket möjliggöra att fler arbetstillfällen skapas. Det saknas alternativa lokaliseringar och i ånga andra lägen är naturvärdena högre. Länsstyrelsen bedömer också att biotopskyddets syfte fortfarande kan tillgodoses.

Väster om planlagd gata inom kvartersmark har kommunen dock inte närmare redogjort eller motiverat större allmänna intressen och hur biotopskyddet har beaktats i planarbetet och varför detaljplanen inte skulle kunna genomföras utan att delar av dike och stenmur tas bort. Att bibehålla skyddade biotoper är ett tungt vägande allmänt intresse. Att det ställs upp ett krav på särskilda skäl för att dispens ska få ges, innebär att möjligheten att ge dispens bör tillämpas restriktivt. Vid dispenserövningen ska en avvägning göras i det enskilda fallet mellan skadans betydelse för naturvärdena och tyngden i motiven för att vidta den åtgärd som orsakar skadan. Västra delen av stenmuren och diket ligger i anslutning till betesmark som omfattas av naturvårdsplan slottsalvaret, klass högsta naturvärde. Konnektivitet är värdefullt då det möjliggör för arter att förflytta sig i landskapet. Långsiktigt hållbar

fysisk planering som tar hänsyn till naturvärden och vikten av en grön infrastruktur i landskapet är en förutsättning för bevarandet av biologisk mångfald. Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av stenmur och dike väster om planlagd gata inom kvartersmark inte är ett hinder för att större delen av detaljplanen ska kunna genomföras och att endast mindre delar av planerad kvartersmark påverkas. Med hänsyn till ovanstående, finner länsstyrelsen att det inte finns några förutsättningar att ge dispens från biotopskyddet för delar av dike och stenmur som ligger väster om planlagd gata inom kvartersmark och inom parkmark.

Kompensationsåtgärder

Länsstyrelsen får enligt 16 kap. 2 § miljöbalken förena ett beslut om dispens från biotopskyddsbestämmelserna med villkor. Sådana villkor kan bland annat reglera hur och när en dispensbeviljad åtgärd ska utföras. Enligt 16 kap. 9 § miljöbalken får ett beslut om dispens förenas med skyldighet att utföra eller bekosta särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför. Syftet med sådana kompensationsåtgärder är att minska den skada på naturmiljön som kan bli följden av en dispensbeviljad åtgärd.

För att i någon mån ersätta de biotoper som försvinner villkoras om kompensationsåtgärder. Kompensationsåtgärderna handlar om uppläggning av stenmur/rösen samt borttagning av igenväxningsvegetation kring kvarvarande odlingsröse, dike och stenmur.

Vattenverksamhet

Eftersom biotopsskyddsdispens inte kan lämnas för hela diket så ska även den anmälda vattenverksamheten för motsvarande dikessträckor förbjudas.

Upplysning

Länsstyrelsen förutsätter att ni har fått medgivande från de markägare och andra nyttjanderättshavare som kan beröras av åtgärderna. Länsstyrelsens beslut ger inte tillträde till marken utan markägarens tillstånd.

Ni som gör en åtgärd måste alltid skaffa er den kunskap som behövs. Ni måste även visa sådan hänsyn att skador och olägenheter inte uppkommer för människors hälsa eller miljön (2 kap. miljöbalken).

En ansökan om dispens från biotopskyddet befriar inte er från ansvaret att ta hänsyn till miljöbalkens övriga bestämmelser eller till vad som föreskrivs i annan lagstiftning.

Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas enligt bestämmelserna i 2 kap. 10 § kulturmiljölagen. Den som leder arbetet ska snarast anmäla till länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Enligt 47 § väglagen är det förbjudet att inom 12 m från ett vägområde uppföra byggnader, göra tillbyggnader eller utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som kan påverka trafiksäkerheten negativt utan tillstånd från länsstyrelsen. Länsstyrelsen har även tagit beslut om att utöka detta avstånd till 30 respektive 50 m på vissa utvalda vägsträckor i landet. En eventuell ansökan om tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Den som ska utföra en åtgärd ska skaffa sig kunskap för att inte bidra till att invasiva främmande arter sprids vid t.ex. grävning, hantering av växtavfall och massor. Detta för att skydda miljön mot utbredning och skador av dessa arter. Det är exempelvis förbjudet att transportera de invasiva främmande arter som finns i EU:s förteckning Förrordning om invasiva främmande arter. Jättebalsamin och jätteloka är några av växtarterna på förteckningen, men även exempelvis parkslide och blomsterlupin är invasiva arter som inverkar negativt på den svenska naturen. Även för dessa arter behöver verksamheter och åtgärder planeras så att inte naturmiljön och därmed den biologiska mångfalden i Sverige påverkas negativt. Mer information om invasiva främmande arter och lagstiftningen finns att läsa på Naturvårdsverkets hemsida.

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Du kan överklaga beslutet, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av Martin Unell, enhetschef efter föredragning av Natalie H. Osbeck, naturvårdshandläggare. I handläggningen av ärendet har även Kicki Ringdahl deltagit.

Handlingen är signerad digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Bilaga

Karta

Hur man överklagar

Kopia och karta

Naturvårdsverket

Bilaga 1.

Figur 1. Karta som visar delar av planområdet tillsammans med odlingsröset samt dike och stenmur som går parallellt med varandra, där röd sträcka avser delar som beviljas dispens medan gul sträcka omfattas av förbud.

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 3326-2021.